

Czwartek, 16 września 2021 r.

P9_TA(2021)0393

Sytuacja w Afganistanie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 września 2021 r. w sprawie sytuacji w Afganistanie (2021/2877(RSP))

(2022/C 117/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Afganistanu,
- uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1368 (2001), 1373 (2001), 2210 (2015), 2344 (2017), 2513 (2020) oraz 2593 (2021),
- uwzględniając uzgodnienia „Wspólna droga naprzód w kwestiach migracji w stosunkach między UE a Afganistanem” z 2 października 2016 r.,
- uwzględniając Umowę o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Islamską Republiką Afganistanu, z drugiej strony, zawartą 18 lutego 2017 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z dnia 24 lipca 2017 r. pt. „Elementy strategii UE wobec Afganistanu” (JOIN(2017)0031),
- uwzględniając oświadczenie w sprawie Afganistanu złożone dnia 17 sierpnia 2021 r. przez wysokiego przedstawiciela w imieniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając przemówienie wysokiej komisarz ONZ ds. praw człowieka Michelle Bachelet na nadzwyczajnej sesji Rady Praw Człowieka ONZ (UNHRC) 24 sierpnia 2021 r.,
- uwzględniając oświadczenie przywódców państw grupy G7 z 24 sierpnia 2021 r. w sprawie Afganistanu,
- uwzględniając oświadczenie Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie sytuacji w Afganistanie,
- uwzględniając wyniki wspólnego posiedzenia UE, NATO i G7 w sprawie Afganistanu,
- uwzględniając ogłoszenie przez talibów 7 września 2021 r. utworzenia rządu tymczasowego w Afganistanie,
- uwzględniając międzynarodową konferencję darczyńców ONZ w sprawie Afganistanu, która odbyła się w Genewie 13 i 14 września 2021 r.,
- uwzględniając oświadczenie z 3 września 2021 r. wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa / wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej Josepa Borella wydane na konferencji prasowej po nieformalnym posiedzeniu ministrów spraw zagranicznych (Gymnich),
- uwzględniając ukończenie wycofywania się z Afganistanu przez siły zbrojne Stanów Zjednoczonych 30 sierpnia 2021 r.,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie promowania i ochrony praw dziecka, w sprawie dzieci w konfliktach zbrojnych oraz w sprawie obrońców praw człowieka,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Konwencję dotyczącą statusu uchodźców, podpisaną w Genewie dnia 28 lipca 1951 r., oraz protokół do tej konwencji z 1967 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. L 67 z 14.3.2017, s. 3.

Czwartek, 16 września 2021 r.

- uwzględniając Konwencję ONZ dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r.,
 - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
 - uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r.,
 - uwzględniając globalne porozumienie ONZ w sprawie bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji oraz globalne porozumienie ONZ w sprawie uchodźców w oparciu o Deklarację nowojorską w sprawie uchodźców i migrantów przyjętą jednogłośnie przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 19 września 2016 r.,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Afganistan pod rządami talibów od lat 90. był głównym bezpiecznym schronieniem i kwaterą główną międzynarodowych organizacji terrorystycznych, w szczególności Al-Kaidy, odpowiedzialnych za liczne barbarzyńskie ataki terrorystyczne wymierzone w ludność cywilną w Azji, Afryce, Australii, Europie i Ameryce, a także najbardziej śmiertelny atak terrorystyczny w historii ludzkości, 11 września 2001 r. w Stanach Zjednoczonych, w którym zginęło blisko 3 000 osób reprezentujących ponad 90 narodowości;
- B. mając na uwadze, że barbarzyński atak na Stany Zjednoczone 20 lat temu zaskutkowało rezolucją nr 1368 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych i doprowadził do interwencji USA w Afganistanie w 2001 r., gdzie doszło do obalenia talibów oraz rozbicia i osłabienia Al-Kaidy i innych światowych organizacji dżihadystów, przy czym postępy tych działań są obecnie poważnie zagrożone;
- C. mając na uwadze, że po atakach z 11 września 2001 r. NATO powołało się na art. 5 swojego traktatu założycielskiego (jedyny raz w historii, kiedy NATO powołało się na przepis o obronie zbiorowej), a w zapewnienie bezpieczeństwa w kraju włączyło się ponad 40 państw, a dziesiątki innych państw i organizacji, w tym UE, angażowały się w stabilizację kraju zgodnie z późniejszymi rezolucjami ONZ;
- D. mając na uwadze, że oddziały NATO i krajów sojuszniczych stacjonowały w Afganistanie od czasu upadku talibów w 2001 r.; mając na uwadze, że w kwietniu 2021 r., po trzech latach negocjacji z talibami, Stany Zjednoczone ogłosiły, że do dnia 11 września 2021 r. wojska ostatecznie wycofają się z Afganistanu; mając na uwadze, że wycofanie wojsk NATO i oddziałów sojuszniczych zakończyło się w sierpniu 2021 r.;
- E. mając na uwadze, że wkrótce potem talibowie szybko zaczęli zdobywać terytorium kontrolowane przez rząd; mając na uwadze, że afgańska armia i siły bezpieczeństwa nie były w stanie zapewnić skutecznej obrony, a prezydent Aszraf Ghani uciekł z kraju; mając na uwadze, że talibowie zyskali pełną kontrolę nad krajem i ponownie ustanowili Islamski Emirat Afganistanu;
- F. mając na uwadze, że przeprowadzona przez USA w sierpniu 2021 r. ewakuacja ponad 110 000 osób z Afganistanu odbyła się bez koordynacji ze strony społeczności międzynarodowej; mając na uwadze, że w ciągu dwóch tygodni w sierpniu 2021 r. Stanom Zjednoczonym i społeczności międzynarodowej udało się wywieźć drogą powietrzną w bezpieczne miejsca ponad 120 000 zagrożonych Afgańczyków, miejscowego personelu misji dyplomatycznych i kontyngentów wojskowych oraz cudzoziemców; mając na uwadze, że około 150-170 tysięcy Afgańczyków, którzy w ciągu ostatnich dwudziestu lat współpracowali ze społecznością międzynarodową, pozostało w kraju, a ich życie jest zagrożone;
- G. mając na uwadze, że 7 września 2021 r. talibowie ogłosili utworzenie rządu tymczasowego pod przywództwem Muhammada Hassana Achunda, szefa rady przywódców talibskich, a do udziału w tym rządzie nie zaproszono żadnych kobiet ani innych osób spoza grona talibów; mając na uwadze, że w skład tymczasowego rządu talibów wchodzi osoby odpowiedzialne za akty terroryzmu, w tym byli więźniowie, osoby objęte sankcjami ONZ oraz osoba figurująca na liście najbardziej poszukiwanych przez FBI; mając na uwadze, że wielu członków tymczasowego rządu talibów posiada paszporty wydane przez Pakistan; mając na uwadze, że rząd ten poważnie dyskryminuje mniejszości etniczne i religijne w kraju;
- H. mając na uwadze, że tymczasowy rząd talibów został utworzony wbrew obietnicom talibów dotyczącym powołania rządu pluralistycznego; mając na uwadze, że zlikwidowano Ministerstwo ds. Kobiet; mając na uwadze, że talibowie nie przewidują możliwości dalszego pełnienia funkcji przywódczych przez kobiety w Afganistanie, prześladują przywódczynię, urzędniczki i działaczki oraz rozpędzają protesty na rzecz praw kobiet przy użyciu siły; mając na uwadze, że istnieje uzasadniona obawa, iż ustawa o eliminacji przemocy wobec kobiet, która nakłada sankcje karne za małżeństwa dzieci i małżeństwa z przymusu, przemoc domową i wiele innych nadużyć wobec kobiet, zostanie uchylona;

Czwartek, 16 września 2021 r.

- I. mając na uwadze, że tymczasowy rząd talibów wydał ogólnokrajowy zakaz protestów i rozpoczął rozprawę z wolnymi mediami, zatrzymując i atakując dziennikarzy oraz nakładając nowe ograniczenia na działalność mediów; mając na uwadze, że talibowie wykorzystują propagandę do szerzenia nienawiści do Zachodu i UE;
- J. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie praw człowieka szybko się pogarsza; mając na uwadze, że lista osób w trudnej sytuacji i osób zagrożonych obejmuje większość ludności, w tym kobiety, dziewczęta, społeczność LGBTI, mniejszości etniczne i religijne, zwłaszcza szyickich Hazarów, członków społeczeństwa obywatelskiego, pracowników naukowych, dziennikarzy, prawników, sędziów, artystów oraz polityków i urzędników służby cywilnej związanych z poprzednim rządem afgańskim; mając na uwadze, że w czasie konfliktów zbrojnych kobiety tradycyjnie padają ofiarą przemocy uwarunkowanej płcią i przemocy seksualnej jako narzędzia wojny;
- K. mając na uwadze, że według doniesień talibowie namierzają konkretne osoby, by je nękać, stosować wobec nich przemoc i zabójstwa odwetowe; mając na uwadze, że większości kobiet uniemożliwiono powrót do pracy, na uniwersytety i do szkół; mając na uwadze, że w kraju wybuchły protesty, w szczególności przeciwko rządowi składającemu się z samych mężczyzn oraz jego planom ograniczenia praw kobiet i wykluczenia ich z życia publicznego, w tym z aktywności sportowej; mając na uwadze, że talibowie brutalnie stłumili demonstracje i lokalny opór, zwłaszcza w Dolinie Pandższeru;
- L. mając na uwadze, że kraj ten boryka się z postępującą katastrofą humanitarną; mając na uwadze poważne niedobory żywności, wody i leków; mając na uwadze, że 18,4 mln Afgańczyków potrzebuje pomocy humanitarnej, z czego 14 mln już wcześniej było dotkniętych brakiem bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że Komisja zapowiedziała zwiększenie pomocy humanitarnej do ponad 200 mln EUR dla osób pozostałych w kraju i z niego uciekających;
- M. mając na uwadze, że kryzys w Afganistanie jest przede wszystkim tragedią dla narodu afgańskiego, ale zagraża również bezpieczeństwu samej UE; mając na uwadze, że UE powinna wyciągnąć odpowiednie wnioski z tej zbiorowej porażki i przygotować się na jej skutki dla naszego bezpieczeństwa, w tym na ewentualne zwiększone zagrożenie terroryzmem; mając na uwadze, że dżihadysty na całym świecie czują się ośmieleni przejęciem władzy przez talibów;
- N. mając na uwadze, że Afgańczycy od lat uciekają ze swojego kraju i szukają schronienia przede wszystkim w krajach sąsiednich, a także w Europie; mając na uwadze, że może dojść do wzrostu liczby Afgańczyków migrujących do Europy;
- O. mając na uwadze, że Komisja nie skoordynowała ewakuacji obywateli europejskich i obywateli afgańskich pracujących dla UE i jej państw członkowskich, ani nie była w stanie zorganizować prawdziwego europejskiego mostu powietrznego; mając na uwadze, że ewakuacja zagrożonych obywateli UE i Afgańczyków, którzy chcą uciec, jeszcze się nie zakończyła i wymaga od UE i jej państw członkowskich wykazania się jednością, w tym w odniesieniu do kanału komunikacji z talibami;
- P. mając na uwadze, że komunikacja z talibami nie powinna w żadnym wypadku prowadzić do zniesienia nałożonych na nich sankcji;
- Q. mając na uwadze, że międzynarodowe lotnisko w Kabulu znowu po części funkcjonuje, jednak granice lądowe Afganistanu są silnie strzeżone przez talibskie punkty kontrolne; mając na uwadze, że miliony Afgańczyków pozostają w kraju i nie mogą go opuścić;
- R. mając na uwadze, że kraj ten jest nadal niezmiernie niebezpieczny; mając na uwadze, że regionalny odłam Państwa Islamskiego – Państwo Islamskie Prowincji Chorasán – przyznał się do zamachu bombowego dokonanego na lotnisku 26 sierpnia 2021 r., w którym zginęło około 170 osób;
- S. mając na uwadze, że talibom grożą wewnętrzne podziały i opozycja ze strony innych ekstremistycznych i fundamentalistycznych grup w Afganistanie; mając na uwadze, że obecnie reżim ma również dostęp do sprzętu wojskowego porzuconego przez siły afgańskie i sojusznicze; mając na uwadze, że broń ta może łatwo znaleźć się w rękach innych ugrupowań figurujących w międzynarodowym wykazie grup terrorystycznych, takich jak Państwo Islamskie, Al-Kaida i powiązane z nimi grupy;
- T. mając na uwadze, że Afganistan należy do najbardziej uzależnionych od pomocy krajów na świecie – około 18 mln osób, tj. połowa ludności, potrzebuje stałej pomocy, a jedna trzecia ludności doświadcza braku bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że w samym roku 2021 przesiedlono wewnętrznie około 600 000 Afgańczyków, z czego 80 % to kobiety i dzieci; mając na uwadze, że według szacunków ogółem przesiedlono wewnętrznie około 5 mln Afgańczyków, a około 2,2 mln afgańskich uchodźców już mieszka w krajach sąsiednich; mając na uwadze, że udzielanie pomocy humanitarnej jest poważnie utrudnione za powodu kontroli sprawowanej przez talibów;

Czwartek, 16 września 2021 r.

- U. mając na uwadze, że do tej pory w 2021 r. 760 000. Afgańczyków powróciło z Iranu i Pakistanu, co nadwyrężyło zdolności istniejących służb i wywołało obawy co do reintegracji i warunków życia tych osób; mając na uwadze, że Komisja zapowiedziała zwiększenie pomocy humanitarnej do ponad 200 mln EUR dla osób pozostałych w kraju i z niego uciekających;
- V. mając na uwadze, że od 2001 r. w Afganistanie poczyniono widoczne postępy w zakresie praw kobiet i dziewcząt, w tym jeśli chodzi o dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej oraz udział w życiu obywatelskim i politycznym; mając na uwadze, że te pozytywne zmiany są zapewne największym osiągnięciem w rozwoju kraju w ostatnim czasie; mając na uwadze, że te częściowe postępy są obecnie poważnie zagrożone z powodu przejęcia Afganistanu przez talibów;
- W. mając na uwadze, że talibowie starają się o międzynarodowe uznanie, legitymizację i wsparcie oraz publicznie oświadczyli, że dadzą kobietom wolność w granicach prawa islamskiego, lecz deklaracje te są sprzeczne z coraz częstszymi doniesieniami o wprowadzaniu restrykcyjnych praktyk w Afganistanie i atakach na kobiety, pracowników naukowych, obrońców praw człowieka, pracowników mediów i urzędników służby cywilnej; mając na uwadze doniesienia o namierzaniu przez talibów osób, które pracowały dla poprzednich władz, a następnie ich zabijaniu w ramach zemsty;
- X. mając na uwadze, że ponad 75 % budżetu krajowego i ponad 95 % budżetu wojskowego Afganistanu pochodziło od społeczności międzynarodowej;
- Y. mając na uwadze, że niedawny wzrost przypadków COVID-19 w kraju, brak szczepionek i środków medycznych, susza i nadchodząca zima to okoliczności, które mogą jeszcze bardziej pogłębić obecny kryzys społeczno-gospodarczy i humanitarny; mając na uwadze, że pandemia COVID-19 dodatkowo utrudnia sytuację logistyczną i zwiększa niebezpieczeństwo;
1. ubolewa nad przejęciem Afganistanu przemocą przez talibów i odmawia uznania jego obecnego rządu; wyraża poważne zaniepokojenie przyszłością Afganistanu po tym, jak talibowie przejęli władzę w kraju i narzucają radykalne prawo szariatu, pozbawiając naród afgański podstawowych praw i wolności, którymi cieszył się przez ostatnie 20 lat; składa najszczerze kondolencje ofiarom ostatnich aktów przemocy i ataków terrorystycznych i ich rodzinom oraz kieruje do nich słowa wsparcia;
 2. składa kondolencje rodzinom i przyjaciółom członków służby i cywilów, którzy w ciągu ostatnich 20 lat w Afganistanie ponieśli śmierć;
 3. wyraża głęboką i szczerą solidarność z Afgańczykami, którzy uciekli z kraju, i z tymi, którzy w nim zostali; przypomina, że jest to przede wszystkim kryzys humanitarny i kryzys praw człowieka, w związku z czym bezpieczeństwo, ochrona i prawa Afgańczyków muszą być zawsze traktowane priorytetowo;
 4. jest głęboko zaniepokojony pogłębiającym się kryzysem humanitarnym, gospodarczym i uchodźczym w Afganistanie; uważa, że bezpieczna, pokojowa i demokratyczna przyszłość Afganistanu wymaga wynegocjowanego pluralistycznego rozwiązania politycznego; zapewnia o swoim stałym zaangażowaniu na rzecz procesu pokojowego prowadzonego przez Afganistan i pozostającego w jego gestii oraz na rzecz odbudowy pokonfliktowej jako jedynej wiarygodnej drogi do obejmującego wszystkich i długotrwałego pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju;
 5. ubolewa, że proces polityczny i planowanie wojskowe prowadzące do wycofania wojsk USA z Afganistanu przeprowadzono jednostronnie i bez dostatecznej koordynacji z sojusznikami z NATO; ubolewa, że podczas akcji ratunkowej w Kabulu nie było współpracy ani koordynacji między państwami członkowskimi UE, zwłaszcza w odniesieniu do komunikacji ze Stanami Zjednoczonymi, wskutek czego większość ambasad została zaskoczona przejęciem Kabulu przez talibów; uważa, że przy lepszej koordynacji można było uniknąć powstałego chaosu i desperacji oraz opracować skuteczniejsze procedury umożliwiającymi osobom objętym akcją ratowniczą dotarcie na lotnisko w bardziej uporządkowany i przewidywalny sposób;
 6. ubolewa nad brakiem komunikacji między Stanami Zjednoczonymi a krajami europejskimi i wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i Komisję do krytycznej oceny tego procesu i przedstawienia tej oceny Parlamentowi Europejskiemu do końca bieżącego roku;
 7. wyraża wdzięczność za odwagę wszystkim żołnierzom, umundurowanym mężczyznom i kobietom, pracownikom zajmującym się pomocą humanitarną i rozwojową, dyplomatom i pracownikom lokalnym, którzy pracowali i częściowo nadal pracują w Afganistanie; docenia ich ogromne poświęcenie na rzecz bardziej pokojowego i bezpiecznego Afganistanu w ciągu ostatnich dwudziestu lat;

Czwartek, 16 września 2021 r.

8. wyraża głębokie rozczarowanie szybkim upadkiem afgańskich struktur państwowych, które nie były w stanie lub nie chciały przetrwać ofensywy talibów trwającej 10 dni, licząc od przejścia pierwszej stolicy prowincji do wkroczenia do Kabulu; wyraża rozczarowanie nieudanym przywództwem prezydenta Aszrafa Ghaniego i jego decyzją o ucieczce z Afganistanu; wzywa do przeprowadzenia dochodzenia w sprawie zarzutów o sprzeniewierzenie środków z afgańskiego budżetu przez prezydenta Ghaniego;

Apel o zaprzestanie przemocy

9. jest zbulwersowany doniesieniami o naruszeniach, w tym o egzekucjach cywilów i członków afgańskich krajowych sił bezpieczeństwa, rekrutacji dzieci-żołnierzy, tłumieniu pokojowych protestów i oznak sprzeciwu oraz ograniczaniu praw człowieka, zwłaszcza wobec kobiet i dziewcząt, obrońców praw człowieka, osób LGBTI+, mniejszości religijnych i etnicznych, dziennikarzy, pisarzy, pracowników akademickich i artystów; wzywa talibów do natychmiastowego zaprzestania tych praktyk i zagwarantowania w szczególności afgańskim kobietom m.in. prawa do edukacji, pracy, sportu, swobodnego przemieszczania się, zgromadzeń i zrzeszania się;

10. podkreśla potrzebę dokumentowania oraz przejrzystych i szybkich dochodzeń w odniesieniu do wszelkich przypadków łamania i naruszania praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego oraz pociągnięcia winnych do odpowiedzialności; popiera stosowanie w tym względzie globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnitskiego); oczekuje, że na zbliżającej się 48. sesji zwyczajnej Rady Praw Człowieka ONZ państwa członkowskie zadbają o przyjęcie rezolucji w celu wysłania w trybie priorytetowym misji rozpoznawczej do Afganistanu wyposażonej w solidny mandat;

11. wzywa ESDZ i państwa członkowskie do zadbania o przyjęcie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie odnowienia misji ONZ w Afganistanie (UNAMA), która wygasa 17 września 2021 r.;

Lepsza koordynacja działań ewakuacyjnych

12. wzywa UE i jej państwa członkowskie do współpracy na rzecz ułatwienia dalszej ewakuacji zagrożonych obywateli UE i Afgańczyków, zwłaszcza dzięki wykorzystaniu dostępnych bezpiecznych korytarzy; przypomina, że UE oczekuje, iż talibowie to ułatwią; ponownie podkreśla potrzebę skupienia się w tym kontekście na grupach kobiet, które są szczególnie narażone na zagrożenia, w tym na wszystkich kobietach i dziewczętach, obrońcach praw człowieka, osobach LGBTI+, mniejszościach religijnych i etnicznych, dziennikarzach, pisarzach, pracownikach akademickich, pracownikach lokalnych i artystach;

13. zwraca się do Komisji i ESDZ o opracowanie i wdrożenie istniejących i przyszłych programów ochrony we współpracy z państwami członkowskimi, a także o określenie przewidywanych środków ochronnych w świetle ewentualnych przyszłych sytuacji nadzwyczajnych, które wymagają takich środków; uważa, że kategoria pracowników lokalnych powinna obejmować wszystkie osoby, które pracowały dla UE lub przy projektach finansowanych przez UE;

Stale wsparcie dla afgańskich kobiet i dziewcząt

14. wyraża solidarność z kobietami i obrońcami praw człowieka, którzy protestują w całym Afganistanie przeciwko przejściu tego kraju przez talibów i którzy chcą żyć w wolnym, stabilnym, pokojowym i zróżnicowanym społeczeństwie;

15. głęboko ubolewa nad faktem, że po 20 latach postępów w zakresie praw kobiet i dziewcząt oraz równouprawnienia płci prawa te i równouprawnienie są obecnie poważnie zagrożone; ponownie podkreśla swoje stanowisko, zgodnie z którym osiągnięcia w tym zakresie trzeba starannie chronić i monitorować; podkreśla, że prawo do edukacji i zatrudnienia, wolność od przemocy uwarunkowanej płcią, ochrona praw podstawowych, dostęp do opieki zdrowotnej i pełny udział w podejmowaniu decyzji w lokalnym i krajowym życiu politycznym, publicznym i obywatelskim muszą być kluczowymi wymogami ze strony społeczności międzynarodowej w dialogu z talibami;

16. podkreśla konieczność zapewnienia kobietom i młodym ludziom, którzy opuścili Afganistan, możliwości dalszej edukacji w innych krajach; zachęca do opracowywania innowacyjnych sposobów dalszego wzmacniania pozycji afgańskich kobiet i afgańskiej młodzieży, zwłaszcza przez przyznawanie stypendiów na naukę w europejskich szkołach i studia na europejskich uczelniach;

Głębokie zaniepokojenie faktycznym rządem talibów

17. wyraża głębokie zaniepokojenie nominacjami w rządzie tymczasowym składającym się z samych mężczyzn – 33 mułłów, przy czym wielu z nich podlega sankcjom USA i ONZ i jest poszukiwanych pod zarzutem działalności terrorystycznej; z najwyższym zaniepokojeniem odnotowuje mianowanie na stanowisko ministra spraw wewnętrznych Sirajuddina Hakkaniego, którego powiązania z działalnością terrorystyczną są gruntownie udokumentowane, a także obecność w faktycznym rządzie talibów kilku osób objętych sankcjami ONZ;

Czwartek, 16 września 2021 r.

18. apeluje o wyłonienie w drodze wyborów reprezentatywnego rządu, w którym kobiety i grupy mniejszościowe będą mogły mieć znaczący udział; przypomina, że długofalowy rozwój Afganistanu zależeć będzie od odpowiedzialnego podejścia, dobrych rządów, zapewnienia trwałego bezpieczeństwa ludności, w tym ograniczenia ubóstwa, tworzenia możliwości zatrudnienia, dostępu do usług socjalnych i zdrowotnych oraz edukacji, a także od ochrony podstawowych wolności i praw człowieka;

19. podkreśla swoje długofalowe poparcie dla uczciwych, wolnych, sprawiedliwych i przejrzystych wyborów zgodnie z międzynarodowymi standardami oraz wyraża poparcie dla misji obserwacji wyborów w tym kraju;

Konieczność zaangażowania operacyjnego, ale brak oficjalnego uznania faktycznego rządu

20. przyznaje, że współpraca operacyjna z nowym faktycznym rządem talibów jest konieczna w kwestiach logistycznych, operacyjnych i humanitarnych, aby zapewnić pomoc humanitarną potrzebującej ludności cywilnej oraz bezpieczny przejazd obywatelom i Afgańczykom pragnącym opuścić kraj; zwraca uwagę, że na tym etapie kontakty te powinny pozostać ściśle ograniczone do odpowiednich celów; podkreśla, że nie zostały spełnione warunki do politycznego uznania faktycznych przywódców talibów, którzy przejęli władzę za pomocą działań zbrojnych i obecnie niszczą osiągnięcia ostatnich 20 lat;

21. przypomina, że dla UE decydującym papierkiem lakmusowym jakichkolwiek stosunków z talibami będzie utrzymanie osiągnięć ostatnich 20 lat, zwłaszcza w dziedzinie praw kobiet i edukacji dziewcząt, oraz zapewnienie, że Afganistan nie stanie się bezpiecznym schronieniem dla dżihadystów i innych grup terrorystycznych inicjujących lub planujących ataki terrorystyczne z jego terytorium; przypomina, że talibowie będą oceniani przez społeczność międzynarodową na podstawie ich działań na miejscu, a nie na podstawie publicznych deklaracji;

22. wzywa Komisję do szybkiego wszczęcia dochodzenia zgodnie z art. 19 ust. 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie GSP⁽²⁾ w celu zawieszenia preferencji handlowych, z których Afganistan korzysta w ramach systemu „wszystko oprócz broni”;

23. zwraca uwagę na znaczenie wznowienia obecności UE na miejscu, gdy pozwolą na to warunki bezpieczeństwa i warunki polityczne;

24. wzywa do zorganizowania – kiedy pozwolą na to okoliczności – misji instytucji unijnych do Kabulu, której uczestnicy zapoznają się z sytuacją humanitarną, migracyjną, gospodarczą i w zakresie bezpieczeństwa oraz sytuacją praw kobiet i mniejszości w Afganistanie;

Zadbanie o to, by Afganistan nie stał się nowym bastionem organizacji terrorystycznych

25. w najsilniejszych słowach potępia śmiertelne zamachy terrorystyczne z 26 sierpnia 2021 r. dokonane przez Państwo Islamskie Prowincji Chorasán przy wejściu Abbey Gate na międzynarodowe lotnisko w Kabulu i hotelu Baron, w wyniku których życie straciło ponad 170 osób, w tym 13 żołnierzy amerykańskich, a ponad 200 zostało rannych;

26. podkreśla, że talibowie i rząd Republiki Islamskiej muszą wywiązać się ze swoich zobowiązań w zakresie zwalczania terroryzmu, w tym uniemożliwić Al-Kaidzie, Daiszowi i innym ugrupowaniom terrorystycznym i pojedynczym terrorystom wykorzystywanie terytorium afgańskiego do zagrażania lub naruszania bezpieczeństwa jakiegokolwiek innego kraju, poprzez nieprzyjmowanie członków tych ugrupowań oraz uniemożliwianie im rekrutacji, szkoleń i pozyskiwania funduszy; ostrzega, że jeżeli talibowie nie rozbiją tych grup, czekają ich międzynarodowe sankcje i izolacja;

27. wzywa państwa członkowskie do zachowania i wymiany wszelkich danych wywiadowczych uzyskanych dzięki obecności wojsk i organów ścigania w Afganistanie, ze szczególnym naciskiem na dane biometryczne, które mają kluczowe znaczenie dla pomocy państwom członkowskim i państwom trzecim w identyfikowaniu powracających zagranicznych bojowników; podkreśla, że przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa w Afganistanie; wzywa wszystkich istotnych partnerów do wzmożenia wysiłków na rzecz likwidacji wszystkich sieci finansowania terroryzmu; podkreśla, że bezpośrednie zagrożenie terrorystyczne w Afganistanie wynikające z przejęcia władzy przez talibów należy wyraźnie uwzględnić w Strategicznym Kompasie UE, w którym przedstawia się w skrócie

(²) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 978/2012 z dnia 25 października 2012 r. wprowadzające ogólny system preferencji taryfowych (Dz.U. L 303 z 31.10.2012, s. 1).

Czwartek, 16 września 2021 r.

zagrożenia wojskowe, przed którymi stoi UE, oraz jej ambicje na nadchodzące lata; wzywa europejskie służby wywiadowcze do częstszej wymiany regularnie aktualizowanych analiz zagrożeń w celu poszerzenia wymiany informacji wywiadowczych i zacieśnienia współpracy instytucjonalnej;

28. przypomina, że produkcja opium i handel nim są ważnym źródłem dochodów talibów, a ich skutki wykraczają daleko poza granice Afganistanu; wyraża obawę, że brak stabilności w tym kraju poważnie grozi zwiększeniem nielegalnego handlu narkotykami, a także przepływu broni, prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;

29. apeluje o dokładną rejestrację i kontrolę bezpieczeństwa osób ewakuowanych z regionu oraz o intensywniejszą wymianę informacji między organami ścigania państw członkowskich, USA i Europolem w celu zapobiegania ewentualnym zagrożeniom bezpieczeństwa wynikającym z terroryzmu i przestępczości zorganizowanej;

30. potępia nieodwracalne szkody wyrządzone w obiektach kultury przez talibów i powiązane z nimi organizacje i nadal przestrzega, że niestabilność doprowadzi do nasilenia międzynarodowego przemytu i grabienia dziedzictwa kulturowego, które mogłyby zostać wykorzystane do finansowania wzmożonej działalności organizacji terrorystycznych w regionie; wzywa do przeprowadzenia w Europie digitalizacji afgańskich dóbr kultury, aby wspomagać wykrywanie przemycanych dóbr, oraz wzywa do wprowadzenia kompleksowego tymczasowego zakazu przywozu dóbr kultury z Afganistanu, aby pozbawić talibów i powiązane z nimi organizacje możliwości czerpania korzyści z przemytu tych dóbr;

Dalsze zwiększanie pomocy humanitarnej

31. wyraża uznanie dla działań organizacji międzynarodowych oraz lokalnych i międzynarodowych organizacji pozarządowych, które zapewniają Afgańczykom usługi, wsparcie i pomoc bez względu na zagrożenia dla bezpieczeństwa; wzywa talibów, aby zapewнили bezpieczeństwo lokalnych i międzynarodowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych i organizacji humanitarnych, w tym pracujących dla tych organizacji kobiet, co ma zasadnicze znaczenie dla świadczenia kluczowych usług Afgankom; podkreśla, że pracownicy organizacji humanitarnych muszą mieć możliwość swobodnego wykonywania swojej pracy bez obawy przed odwetem;

32. wzywa do dalszego zwiększania pomocy humanitarnej i jej koordynacji z agencjami ONZ i organizacjami pozarządowymi, w tym do utworzenia korytarzy humanitarnych służących udzielaniu pomocy żywnościowej oraz dostarczaniu wody, urządzeń sanitarnych i leków; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji o zwiększeniu pomocy humanitarnej dla Afganistanu z ponad 50 mln EUR do ponad 200 mln EUR; z zadowoleniem przyjmuje niedawne zobowiązanie wspólnoty międzynarodowej do przeznaczenia 1 mld EUR na rzecz ludności Afganistanu i wzywa Komisję do przewodzenia działaniom wspierającym w celu zapewnienia pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie pomocy humanitarnej;

33. ponownie podkreśla, że pilne potrzeby afgańskich kobiet i dziewcząt, w szczególności tych przesiedlonych, muszą być traktowane priorytetowo w pomocy humanitarnej; podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zmniejszenie zagrożenia przemocą uwarunkowaną płcią oraz zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej i podstawowych środków higienicznych;

34. nalega na dalsze bezpośrednie wsparcie UE dla afgańskich polityków i działaczy społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanych w obronę praw człowieka i podstawowych wartości, z których wielu przebywa obecnie na wygnaniu, aby mogli oni nadal działać na rzecz zachowania osiągnięć ostatnich 20 lat i kontynuować reformy w Afganistanie;

35. podkreśla, że europejskie wsparcie finansowe za pośrednictwem władz uzależnione jest od utrzymania i wykorzystania osiągnięć ostatnich 20 lat, zwłaszcza w zakresie praw kobiet i dziewcząt; nalega, by talibowie okazali szacunek dla tych osiągnięć i zobowiązali się do ich utrzymania, czego jak dotąd nie uczynili; podkreśla, że UE powinna zadbać o to, by pomoc humanitarna dla afgańskich cywilów będących w potrzebie była przekazywana za pośrednictwem odpowiednich organizacji międzynarodowych i pozarządowych, oraz nalegać, by talibowie zapewнили bezpieczny i niezakłócony dostęp do lokalnych i międzynarodowych organizacji pozarządowych; podkreśla, że talibowie nie mogą utrudniać dostarczania i wypłacania pomocy humanitarnej wszystkim potrzebującym;

36. wzywa Komisję do zbadania wszystkich bieżących projektów rozwojowych w tym kraju, aby spróbować ocenić, które z nich mogą nadal być realizowane z lokalnymi partnerami lub organizacjami pozarządowymi i międzynarodowymi bez ingerencji ze strony reżimu talibów, przy zapewnieniu udziału kobiet, gwarancji bezpieczeństwa dla pracowników pomocy rozwojowej oraz skutecznych zabezpieczeń przed korupcją;

Czwartek, 16 września 2021 r.

UE musi wypracować odpowiedź na potencjalny kryzys migracyjny i uchodźczy

37. podkreśla podstawowe prawo Afgańczyków do bezpiecznego schronienia; wzywa do podjęcia wszelkich kroków w celu wznowienia skoordynowanej ewakuacji z kraju pod auspicjami Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców (UNHCR), w szczególności poprzez utworzenie bezpiecznych korytarzy i ponowne otwarcie na stałe międzynarodowego lotniska w Kabulu i granic lądowych Afganistanu; apeluje o szczególne wsparcie dla kobiet, dziewcząt i osób zagrożonych, które chcą opuścić kraj, aby zapewnić im bezpieczne możliwości wyjazdu;

38. podkreśla, że największy odsetek afgańskich uchodźców będzie przede wszystkim szukał ochrony w krajach sąsiednich, w związku z czym UE powinna przewidzieć dodatkowe wsparcie dla krajów sąsiadujących z Afganistanem, które przyjmują uchodźców, najlepiej za pośrednictwem ONZ i jej agencji, a także organizacji międzynarodowych pracujących na miejscu;

39. przypomina, że wsparcie finansowe, logistyczne i pomoc w budowaniu zdolności w zakresie przyjmowania afgańskich uchodźców i migrantów w krajach sąsiadujących nie stanowi alternatywy dla pełnoprawnej europejskiej polityki azylowej i migracyjnej; uważa, że UE musi w trybie pilnym zawrzeć i wdrożyć nowy pakt na rzecz azylu i migracji, aby w skuteczniejszy i bardziej humanitarny sposób móc radzić sobie z przepływami migracyjnymi;

40. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia skoordynowanych działań europejskich na rzecz prowadzenia humanitarnej polityki azylowej, pozwalającej UE wziąć moralną odpowiedzialność za przyjmowanie i integrację w pełnej zgodności z konwencją genewską z 1951 r.; z zadowoleniem przyjmuje planowane wrześniowe forum ds. przesiedleń; podkreśla, że polityka UE powinna objąć w trybie priorytetowym konkretne i nowe zobowiązania w zakresie przesiedleń osób, które są najbardziej zagrożone i znajdują się w najtrudniejszej sytuacji, a także dalsze środki uzupełniające, takie jak wizy humanitarne i specjalny program wizowy dla afgańskich kobiet ubiegających się o ochronę przed reżimem talibów; wzywa państwa członkowskie, by z uwagi na ostatnie wydarzenia przeprowadziły ponowną ocenę aktualnych i niedawnych wniosków o udzielenie azylu, w tym wniosków, które wcześniej odrzuciły; podkreśla, że w żadnym przypadku nie można dopuścić do przymusowych powrotów do Afganistanu;

41. wzywa Radę do wykorzystania dostępnych narzędzi, takich jak dyrektywa w sprawie tymczasowej ochrony⁽³⁾ i mechanizm ochrony ludności, aby zmaksymalizować wysiłki całej UE na rzecz zapewnienia lepszej koordynacji między państwami członkowskimi oraz natychmiastowego dostępu do ochrony; ponawia swój apel do Komisji o opublikowanie wniosku ustawodawczego w sprawie wiz humanitarnych i wzywa do równego podziału odpowiedzialności między państwami członkowskimi;

42. apeluje o ściślejszą współpracę i wsparcie dla państw spoza UE, aby pomóc im w zwalczaniu siatek przestępczych zajmujących się przemytem migrantów i handlem ludźmi; wzywa Europol, aby przedstawił analizę zagrożenia przestępczością i zapewnił ściślejszą współpracę z krajami trzecimi w szerszym kontekście rozwoju wydarzeń w Afganistanie;

43. wzywa Komisję, aby uwzględniła niniejszą rezolucję podczas programowania instrumentu ISWMR – „Globalny wymiar Europy” oraz opracowywania odpowiednich wieloletnich programów indykatywnych;

Potrzeba ściślejszej współpracy z krajami w regionie wokół Afganistanu, a zarazem dbanie o przestrzeganie podstawowych praw człowieka i zasad praworządności

44. przyznaje, że obecna sytuacja w Afganistanie nie sprzyja stabilności w regionie; podkreśla, że wycofanie się Zachodu z Afganistanu stworzyło pustkę, której skutkiem jest pogłębienie niestabilności; podkreśla, że obecnie większa odpowiedzialność za sytuację w Afganistanie spoczywa na sąsiednich i regionalnych mocarstwach, które muszą zapobiec rozprzestrzenieniu się niestabilności poza granice kraju; potwierdza, że UE musi zacieśnić współpracę w tym zakresie z krajami Azji Środkowej, w szczególności z Uzbekistanem, z którym UE negocjuje obecnie wzmocnioną umowę o partnerstwie i współpracy, oraz z Tadżykistanem; podkreśla, że współpraca ta nie powinna osłabiać obrony podstawowych wartości i praworządności przez UE;

45. wyraża obawy o bezpieczeństwo zagrożonych obywateli afgańskich oraz osób przekraczających granice lądowe do krajów ościennych, w szczególności do Pakistanu; ubolewa nad brakiem koordynacji ze strony społeczności międzynarodowej w tym zakresie i wzywa państwa członkowskie do wykorzystania wszelkich możliwych środków i narzędzi dyplomatycznych w celu zapewnienia dostępu do granic lądowych, bezpiecznego przejazdu i dostępu do infrastruktury dyplomatycznej; podkreśla kluczową rolę koordynacyjną delegatur UE w krajach sąsiadujących, jeżeli chodzi o zapewnianie praktycznego wsparcia w tym zakresie;

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następcami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

Czwartek, 16 września 2021 r.

46. przypomina, że przez wiele lat Pakistan zapewniał talibom bezpieczne schronienie, a także wspomagał ich siły bezpieczeństwa; zaleca ESDZ, by poinformowała przywódców Pakistanu, że Pakistan ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo i stabilność w Afganistanie oraz że musi wykorzystać swój wpływ na talibów, aby osiągnąć te cele, a także zaleca ESDZ rozważenie, czy istnieją powody do natychmiastowej weryfikacji kwalifikowalności Pakistanu do uzyskania statusu GSP+ i wynikających z niego korzyści w świetle bieżących wydarzeń;

47. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby udzieliły Afganistanowi i krajom sąsiadującym natychmiastowego wsparcia w budowaniu zdolności azylowych, z pomocą Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu, oraz pomocy humanitarnej dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji w celu ustabilizowania sytuacji w regionie i zapobieżenia kolejnemu kryzysowi migracyjnemu;

48. wzywa Komisję i państwa członkowskie do natychmiastowego zwiększenia wsparcia dla krajów sąsiadujących z Afganistanem, na terenie których przebywa wielu migrantów i uchodźców, aby zapewnić osobom potrzebującym ochrony bezpieczny przyjazd i zrównoważone warunki życia;

Sygnal alarmowy dla Unii Europejskiej – niezbędne reformy

49. jest świadomy faktu, że wycofanie sił amerykańskich i międzynarodowych z Afganistanu jest przejawem zbiorowej porażki zachodniej polityki zagranicznej i strategii bezpieczeństwa, co może mieć długoterminowe szkodliwe konsekwencje; uważa, że w perspektywie krótkoterminowej podważy to wiarygodność Zachodu, wywoła kryzys zaufania i będzie wymagać wyciągnięcia z tych doświadczeń poważnych wniosków na przyszłość, w szczególności jeśli chodzi o decyzje co do charakteru i mandatu interwencji wojskowych;

50. wyraża głębokie rozczarowanie i zaniepokojenie nieefektywnością Stanów Zjednoczonych, NATO, ESDZ i instytucji Unii Europejskiej ogółem, które przez dwadzieścia lat utrzymywały i finansowały rząd Ghaniego, w rzeczywistości skorumpowany i odcięty od obywateli, a także siły zbrojne, które okazały się nieskuteczne; wyraża zaniepokojenie faktem, że nasza zbiorowa porażka w Afganistanie oznacza strategiczną korzyść dla niezachodnich mocarstw – Chin i, w mniejszym stopniu, Rosji, chociaż nie udzieliły znaczącego wsparcia Afganistanowi ani nie były zaangażowane w rozwój tego kraju; przypomina, że władze afgańskie były uwikłane w wewnętrzne walki polityczne i systemową korupcję i nie były w stanie przezwyciężyć słabości rządów;

51. podkreśla znaczenie dobrych rządów, praworządności i walki z korupcją, co do których w Afganistanie nie osiągnięto wystarczających postępów w kontekście wojny z terroryzmem w tym kraju; uważa, że aby proces budowania państwowości mógł zakończyć się sukcesem i aby można było zrealizować międzynarodowy program UE w dziedzinie praw człowieka, UE musi stosować zintegrowane podejście do polityki zagranicznej, humanitarnej, rozwojowej, a także polityki w zakresie praw człowieka, bezpieczeństwa, równości płci i handlu; wzywa Radę, ESDZ i Komisję, aby jak najszybciej przygotowały i przedstawiły Parlamentowi kompleksową i opartą na doświadczeniach strategię wobec Afganistanu i sąsiadujących krajów w regionie;

52. uważa, że kryzys ten dowodzi, iż UE musi znacznie wzmocnić zdolność do niezależnego działania i w związku z tym zacieśnić unijną współpracę obronną poprzez budowę rzeczywistej Europejskiej Unii Obrony, co powinno iść w parze ze wzmocnieniem europejskiego filara NATO; uważa, że UE musi inwestować w wojskowe zdolności orientacyjne, obserwacyjne i rozpoznawcze, wywiad i strategiczny transport lotniczy; przypomina, że niezdolność sił europejskich do zabezpieczenia międzynarodowego portu lotniczego, takiego jak w Kabulu, bez amerykańskiego wsparcia to uderzający przykład tego, jakiej wielkości inwestycje będą konieczne; z zadowoleniem przyjmuje niedawne refleksje wysokiego przedstawiciela na ten temat i potwierdza swoje poparcie dla kompleksowego dialogu u podstaw między instytucjami UE, państwami członkowskimi Unii, parlamentami narodowymi, partnerami europejskimi i społeczeństwem obywatelskim na temat dalszych działań;

53. uważa, że kwestie dotyczące spraw zagranicznych UE powinny być rozstrzygane częściej przy zastosowaniu większości kwalifikowanej zgodnie z traktatami UE;

54. wzywa ESDZ, aby wzmocniła przedstawicielstwo dyplomatyczne UE w Azji Środkowej, w szczególności w Tadżykistanie, by móc otrzymywać z pierwszej ręki informacje na temat wydarzeń w terenie; nalega, aby w kolejnych tygodniach i miesiącach nadal obserwowano i oceniano sytuację w Afganistanie, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet i dziewcząt oraz słabszych grup etnicznych, religijnych i innych;

55. uznaje znaczenie ścisłej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi, ukierunkowanej na rozwiązywanie wielorakich problemów oraz zapewnianie wsparcia humanitarnego narodowi afgańskiemu, z uwzględnieniem doświadczeń zdobytych w Afganistanie; wyraża uznanie dla armii Stanów Zjednoczonych za wsparcie przy ewakuacji z międzynarodowego lotniska w Kabulu i składa najszczerze kondolencje rodzinom żołnierzy, którzy zginęli podczas tej akcji;

Czwartek, 16 września 2021 r.

56. wzywa UE i państwa członkowskie do zapewnienia skutecznej ochrony granic zewnętrznych UE w pełnej zgodności z prawem UE i prawami podstawowymi w celu lepszego przygotowania się na przepływy migracyjne z regionu i próby nielegalnego wjazdu do UE;

o

o o

57. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu wysłannikowi UE ds. Afganistanu, parlamentom państw członkowskich i Kongresowi USA.
